

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att kyrkolagen skall ändras så att det system för erkännande av utbildning och yrkespraktik som ingår i den lagstiftning som utfärdats i syfte att genomföra Europeiska gemenskapernas direktiv utsträcks till att gälla den evangelisk-lutherska kyrkan.

Vidare föreslås att den lagstiftning om erkännande av högskoleexamina som avlagts

i andra stater än inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vilken gäller inom den offentliga förvaltningen, även skall gälla kyrkoförvaltningen.

Enligt förslaget skall kyrkostyrelsen fungera som förvaltningsorgan.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Ändringen av kyrkolagstiftningen har aktualiserats av att Europeiska gemenskapernas råds direktiv om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier (89/48/EEG) samt rådets direktiv om en andra generell ordning för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning, (92/51/EEG), en ordning som kompletterar den som föreskrivs i det förstnämnda direktivet, skall genomföras i Finland. För att de folkrättsliga skyldigheterna som baserar sig på dessa direktiv skulle fullgöras gavs den 30 december 1992 lagen om erkännande av examensbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1597/92). Med anledning av det kompletterande direktivet ändrades lagen genom en lag av den 28 juni 1994 (579/94) och samtidigt ändrades lagens namn till lag om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgått av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, nedan lagen om erkännande av utbildning. Redan tidigare,

den 11 juli 1986, gavs lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/86).

I 2 § lagen om erkännande av utbildning stadgas att då som behörighetsvillkor för en tjänst eller uppgift i Finland föreskrivs en minst treårig högskoleexamen eller yrkesexamen på högre nivå eller en institutexamen för vilken utbildningen efter gymnasiet är av minst tre års omfattning samt eventuell yrkespraktik utöver examen, ger ett i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet avsett examensbevis över utbildning för tjänsten eller yrket samma behörighet eller rätt att utöva yrket. I fråga kommer en examen som avlagts i en medlemsstat eller en examen som avlagts någon annanstans och som på adekvat sätt har godkänts i någon medlemsstat. Behörigheten gäller enligt direktiven medlemsstaternas medborgare. Den behörighet som lagen om erkännande av utbildning medger gäller inte en tjänst eller uppgift till vilken endast finska medborgare kan förordnas. Lagen gäller inte den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Enligt artikel 9.1 i direktiv 89/48/EEG skall varje medlemsstat ange de behöriga

myndigheter som är bemyndigade att ta emot ansökningarna och fatta de beslut som åsyftas i direktivet. Besluten skall meddelas inom fyra månader från det ansökan gjorts. I 8 § lagen om erkännande av utbildning har undervisningsministeriet utsetts till nämnda myndighet.

På grundval av lagen om erkännande av utbildning gäller lagen om den tjänsteberättighet som högskolestudier utomlands medför fortfarande för andra än för medborgarna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Eftersom statens lag till de här aktuella delarna inte gäller kyrkan, skall direktiven genomföras så att de också gäller kyrkan.

Enligt förslaget skall direktiven genomföras så, att det i en 2 a § som fogas till 6 kap. kyrkolagen (1054/93) införs ett blankettstadgande i vars 1 mom. hänvisas till lagen om erkännande av utbildning. Enligt det föreslagna momentet skall de grunder som anges i lagen om erkännande av utbildning iakttas vid erkännande av den utbildning och yrkeserfarenhet som medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområde genomgått. Stadgandet i detta moment skall tillämpas på alla sådana tjänster och uppgifter inom kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet för vilka behörighetsvillkoren är minst en treårig högskoleexamen eller yrkesutbildnings- examen på högre nivå eller en institutexamen för vilken utbildningen efter gymnasiet är av minst tre års omfattning samt eventuell yrkespraktik utöver examen. Sådana tjänster skulle exempelvis vara kantorstjänster samt ofta tjänsten som ekonomidirektör och många speciella tjänster. Samma princip skulle gälla examina på institutnivå, dvs. i kyrkan ungdomsledare och barnledare.

Behörigheten skall enligt 8 § lagen om erkännande av utbildning på ansökan beviljas en person som har det examensbevis som avses i lagens 2 §. Examensbeviset skall visa att sökanden fått utbildning för det yrke, den tjänst eller uppgift ansökan om behörighet gäller.

En prästtjänst kan inte på samma sätt jämföras med de ovan avsedda tjänsterna, eftersom behörighetskraven för den inte direkt är högskoleexamen utan prästämbetet, rätten att fungera som präst i Finlands evangelisk-lutherska kyrka. Prästämbetet förutsätter åter en examen som avlagts i domkapitlet. Eftersom denna examen i regel bygger på en teologisk

examen från ett universitet, måste 1 mom. tillämpas på villkoren för prästvigning. Biskoparna och domkapitlet skall ha kvar sin rätt att besluta om godkännande och ordination i fråga om prästämbete, när examens behörighet har konstaterats på samma sätt som för de övriga tjänsterna. Behörig för en prästtjänst är alltså en person som prästvigs i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland eller som enligt 5 kap. 8 § kyrkoordningen (1055/93) har givits rätt att förvalta prästämbetet i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. För lektors tjänst gäller i tillämpliga delar vad som här har sagts om en prästtjänst.

För att förfarandet skall bli förenhetligt föreslås vidare att lagen om den tjänsteberättighet som högskolestudier utomlands medför skall iakttas i tillämpliga delar vid erkännande av examina som avlagts utanför EES-området. Ett stadgande om detta skall enligt förslaget intas som 2 mom. i den 2 a § som föreslås bli fogad till 6 kap. kyrkolagen.

Som 3 mom. i 6 kap. 2 a § kyrkolagen föreslås ett stadgande genom vilket möjligheten att genom kyrkoordningen utfärda närmare bestämmelser om verkställigheten av nämnda paragraf i kyrkoförvaltningen delegeras till kyrkomötet. Stadgandet skulle säkerställa att de lagar som nämns i 1 och 2 mom. tillämpas inom kyrkan genom beslut av kyrkans egna organ även i de fall där lagarna ändras med anledning av nya direktiv eller av andra orsaker.

Till sin förvaltningsstruktur är de lagar som nämns i 2 a §, som föreslås bli fogad till 6 kap, lika såtillvida att erkännandet av examina har förenhetligats genom att uppgiften har anförtrots en enda myndighet, undervisningsministeriet. Enligt förslaget skall uppgiften inom kyrkoförvaltningen anförtros kyrkostyrelsen, även om utbildnings- och examensfrågor vad gäller det andliga arbetet har hört till biskopsmötet. Ansökan om godkännande av examen skall avgöras inom den föreskrivna tiden om fyra månader och ändring i beslutet får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Biskopsmötet sammanträder för sällan och i mötets beslut får ändring inte sökas genom besvär. Om besvär rätt införs omvandlas biskopsmötet till ett förvaltningsorgan. För sådana uppgifter finns kyrkostyrelsen, vars sammansättning har ändrats betydligt så att uppgifterna i fråga är mycket lämpliga för

den. Det föreslås därför att till kyrkostyrelsens uppgifter, som anges i 22 kap. 2 § 1 mom. kyrkolagen, fogas att kyrkostyrelsen beslutar om erkännande och jämställande av de utländska studier, den utbildning eller yrkespraktik som avses i 6 kap. 2 a § 1 och 2 mom. Stadgandet skall fogas till 22 kap. 2 § 1 mom. kyrkolagen i form av en ny 6 a-punkt.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga ekonomiska verkningar.

Propositionen skulle i någon mån ändra biskopsmötets och kyrkostyrelsens ställning. Å andra sidan har kyrkostyrelsens sammansättning ändrats så att den är ett lämpligt organ att handlägga ärenden som gäller erkännande av examina i fråga.

Biskopsmötet skall alltjämt utfärda bestämmelser om examenskrav för tjänster inom det andliga arbetet och bestämmelserna är avgörande när det utreds om en motsvarande examen som avlagts i en EES-stat kan erkännas eller en examen som avlagts i ett annat land är godtagbar på grundval av en jämförelse. Däremot skulle biskopsmötet

inte längre avgöra personliga ansökningar som stöder sig på examina som avlagts utomlands. Uppgiften att jämföra och erkänna examina skall enligt förslaget övergå till kyrkostyrelsen, som på ansökan meddelar ett överklagbart beslut inom den föreskrivna tiden. Detta skulle inte ändra biskopens och domkapitlets rätt att godkänna dem som ansöker om ordination till präst eller lektor.

Enligt förslaget skall ansökningarna avgöras under kyrkostyrelsens session. Kyrkostyrelsen skall på samma sätt som undervisningsministeriet inrätta ett sakkunnigorgan som bereder examensärendena.

3. Beredningen av propositionen

Förslaget har beretts i kyrkostyrelsen och kyrkomötets lagutskott.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut fogas till 6 kap. kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/93) en ny 2 a § och till 22 kap. 2 § 1 mom. en ny 6 a-punkt som följer:

6 kap.

2 a §

Studier och examensbevis från utlandet

För den behörighet som en utbildning eller en yrkespraktik som genomgåts av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ger för tjänst i kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet gäller i tillämpliga delar vad som därom stadgas i lagen om erkännande av utbildning och yrkespraktik som genomgåts av medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1597/92).

Beträffande den tjänstebehörighet som andra än i 1 mom. avsedda högskolestudier utomlands medför gäller vad som stadgas i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/86).

I kyrkoordningen ingår närmare bestämmelser om hur de lagar som nämns i 1 och 2 mom. skall tillämpas vid beslut om behör-

ighet för tjänster i kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet.

22 kap.

Kyrkostyrelsen, kyrkans centralfond och kyrkans avtalsdelegation

2 §

Kyrkostyrelsens uppgifter

På kyrkostyrelsen ankommer, om inte något annat stadgas i denna lag eller i kyrkoordningen,

6 a) att besluta om erkännande och jämställande av sådana studier eller sådan utbildning eller yrkespraktik utomlands som avses i 6 kap. 2 a § 1 och 2 mom.,

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 17 november 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*